

Univers Pedagogic

21 (998),
28 mai 2026

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

GUVERNUL MAJOREAZĂ INDEMNIZAȚIILE PENTRU TINERII PROFESORI PÂNĂ LA 375.000 DE LEI

Guvernul a aprobat, la 20 mai a.c., modificările la Hotărârea nr. 391/2024, elaborate de Ministerul Educației și Cercetării, prin care sunt majorate semnificativ indemnizațiile unice acordate tinerilor specialiști care aleg să se angajeze în sistemul public de învățământ. Măsura vizează în special disciplinele cu deficit de cadre didactice, precum matematica, fizica, chimia, biologia, informatica, limba și literatura română (pentru instituțiile cu predare în limba rusă).

Noile prevederi stabilesc indemnizații de până la 300.000 de lei pentru angajarea în municipiile Chișinău și Bălți, iar pentru activitatea în mediul rural suma poate ajunge până la 375.000 de lei. Sprijinul financiar a fost majorat cu 100.000 de lei față de nivelul anterior, în contextul politicilor de stimulare a încadrării tinerilor în pedagogie.

Pentru alte funcții didactice decât cele din domeniile deficitare, indemnizațiile sunt diferențiate în funcție de mediul de activitate și nivelul studiilor, variind între 160.000 și 275.000 de lei în mediul urban și până la 235.000–275.000 de lei în mediul rural. Ministerul Educației și Cercetării urmărește

prin aceste modificări diminuarea deficitului de cadre didactice, în special în localitățile rurale, unde lipsa profesorilor este cea mai pronunțată.

Sprijinul financiar va fi acordat în două tranșe egale, respectiv 50% după primele 6 luni de activitate și 50% după 18 luni de muncă efectivă în instituția de învățământ. Pachetul de măsuri include simplificarea procedurilor de repartizare în câmpul

muncii, clarificarea regulilor privind transferul între instituții și reglementarea situațiilor de suspendare a activității sau de relocare a tinerilor specialiști.

De asemenea, sunt prevăzute facilități suplimentare pentru absolvenții care aleg să își desfășoare activitatea în instituțiile în care au efectuat practica pedagogică, precum și măsuri de debirocratizare a procesului de angajare. Noile prevederi vor fi aplicate tinerilor specialiști repartizați în sistemul educațional public începând cu 1 iulie 2026. Pachetul de politici se înscrie în strategia autorităților de consolidare a resursei umane din educație și de acoperire a deficitului de cadre didactice în disciplinele de bază.

MEC SCHIMBĂ MODUL DE ADMINISTRARE A ȘCOLILOR

Ministerul Educației și Cercetării pregătește o reorganizare amplă a sistemului de administrare a învățământului general, prin crearea unor structuri teritoriale care vor coordona direct activitatea școlilor din țară. Reforma, lansată sub denumirea „Restart în educație”, este prezentată de autorități drept un pas necesar pentru reducerea diferențelor dintre raioane și pentru aplicarea unor standarde unitare în sistemul educațional.

Noile Agenții Teritoriale pentru Educație vor avea atribuții extinse – de la gestionarea rețelei școlare și monitorizarea calității studiilor, până la organizarea concursurilor pentru directori, coordonarea transportului școlar și implementarea politicilor de incluziune și siguranță în instituții. Ministerul susține că actualul model administrativ a creat dez-

echilibre majore între localități, atât la nivelul performanțelor elevilor, cât și al capacității de gestionare a școlilor.

Diferențele dintre rezultate, lipsa specialiștilor și perioadele îndelungate de interimat în funcțiile de conducere sunt considerate printre principalele vulnerabilități ale sistemului. Reforma urmărește și profesionalizarea managementului educațional, prin reguli uniforme de evaluare și selectare a directorilor, dar și prin consolidarea echipelor administrative din teritoriu.

Potrivit autorităților, noile structuri vor beneficia de capacități sporite și condiții salariale mai competitive pentru a atrage specialiști în domenii, precum digitalizarea, managementul financiar sau analiza datelor educaționale. Ministerul afirmă că noul model va contribui la un acces mai echitabil la servicii educaționale și la sprijin mai eficient pentru școlile din comunitățile vulnerabile.

4000 de liceeni au umplut Chișinău Arena la finalul Săptămânii Educației

Chișinău Arena a devenit punctul de întâlnire al viitorilor studenți și al celor care promovează profesia pedagogică în Republica Moldova. Cea de-a treia ediție a Săptămânii Educației s-a încheiat la Chișinău Arena printr-un eveniment de amploare organizat în cadrul campaniei „Învăță în Moldova”, dedicat promovării studiilor superioare și profesiei pedagogice. Aproximativ 4000 de absolvenți de liceu din întreaga țară au participat la activitățile desfășurate pe parcursul zilei.

La deschiderea evenimentului, ministrul Educației și Cerce-

tării, Dan Perciun, a transmis un mesaj de încurajare pentru tinerii care urmează să își aleagă traseul academic și profesional. Oficialul a accentuat importanța continuării studiilor în Republica Moldova, subliniind nevoia implicării noii generații în dezvoltarea societății și în consolidarea comunității academice din țară. Totodată, acesta a remarcat că perioada examenelor și a marilor decizii reprezintă una dintre cele mai intense și memorabile etape din viața tinerilor.

Prim-ministrul Republicii Moldova, Alexandru Munteanu, a vorbit despre necesitatea atragerii tinerilor în sistemul educațional și despre importanța păstrării legăturii cu țara natală. În discursul său, premierul i-a îndemnat pe absolvenți să fie mândri de R. Moldova și să pri-

vească educația drept fundamentul dezvoltării personale și profesionale. Mesajul său a evidențiat ideea revenirii acasă și a valorificării oportunităților existente în țara noastră. La rândul său, Lili-ana Nicolaescu-Onofrei a lansat un

apel în favoarea profesiei didactice și a reformelor educaționale. Ea a evidențiat rolul esențial al educatorilor, învățătorilor și profesorilor în formarea caracterului și valorilor noilor generații, încurajând tinerii să aleagă o carieră prin care pot influența în mod pozitiv destinul elevilor și al comunităților.

Pe scena de la Arena au urcat ulterior și reprezentanți ai mediului educațional care au împărtășit experiențe personale și profesionale. Corina Cucu a vorbit despre provocările și satisfacțiile activității didactice, iar Valeria Jidraș și Valeria Revencu au transmis mesaje motivaționale pentru liceenii care intenționează să urmeze o carieră în pedagogie.

Programul evenimentului a inclus un târg al ofertelor

educaționale, unde universitățile și-au prezentat programele de studii și oportunitățile academice pentru viitorii studenți. Sute de elevi, părinți și profesori au vizitat standurile instituțiilor de învățământ pentru a afla mai multe despre admiterea din acest an.

Finalul manifestării a fost marcat de un program artistic, care a încheiat într-o atmosferă festivă cele cinci zile dedicate educației, cercetării și inovării. Săptămâna Educației este o inițiativă a MEC, iar ediția din acest an s-a desfășurat în perioada 20-24 mai și a inclus 21 de conferințe, forumuri și ateliere tematice dedicate educației timpurii, învățământului general, profesional tehnic, universitar și cercetării.

LUNARA TOY, PRIMA JUCĂRIE INTERACTIVĂ CU INTELIGENȚĂ ARTIFICIALĂ, CREATĂ ÎN R. MOLDOVA

O echipă care activează în domeniul soluțiilor de inteligență artificială (AI) vocală și al tehnologiilor conversaționale, a creat o jucărie interactivă capabilă să poarte un dialog live cu un copil, oferind răspunsuri adaptate. Una dintre caracteristicile-cheie ale startup-ului moldovenesc Lunara AI este posibilitatea de a utiliza vocea părinților sau a celor apropiați.

Astfel, copilul poate auzi o voce familiară chiar și atunci când rudele nu sunt în preajmă. Proiectul se bazează pe psihologia copilului, având drept obiectiv principal sprijinirea exprimării emoțiilor și oferirea unui sentiment de siguranță. Jucăria a fost testată la Arena Chișinău în cadrul unei conferințe dedicate, vizitatorii interacționând direct cu dispozitivul.

Jucăria este realizată sub forma unui urs vorbitor. Este primul proiect inovator din Moldova care implementează tehnologii avansate de inteligență artificială în segmentul produselor pentru copii. Dispozitivul recepționează mesaje, răspunde, pune întrebări și reacționează la cuvintele copilului în timp real.

Cofondatorul companiei producătoare, Alexei Ivanțov, a spus că „Am luat ceea ce știm deja să facem la nivel de afaceri – agenți AI vocali care înțeleg, răspund și poartă un dialog, și am transferat acest lucru într-un obiect fizic”. Scopul principal al companiei este dezvoltarea unei platforme universale de inteligență emoțională artificială, care poate fi utilizată nu doar în produsele pentru copii, ci și în educație, sănătate și alte domenii.

Produsul a fost creat la intersecția tehnologiei și psihologiei, demonstrând potențialul creării unui nou segment pe piață – dispo-

zitive capabile să redea nu doar un anumit conținut, ci să interacționeze în mod conștient cu utilizatorul. Este de menționat că Lunara Toy are un sistem complex care include microcip, microfon, difuzor și conexiune la cloud, care permite o conversație real-time cu copilul.

Jucăria nu funcționează cu fraze preînregistrate. Copilul trebuie să apese pe un buton, să-i spună ceva ursulețului de pluș care îi va răspunde instantaneu. Mai întâi, microfonul captează vocea copilului, cerința lui fiind trimisă în cloud, unde funcționează și AI. Sistemul înțelege cerința și contextul, alege un răspuns și îl trimite copilului în 2-3 secunde.

Pentru ca jucăria să funcționeze în conformitate cu obiectivul propus, este instalat un microcip, cu configurarea numelui și tonalității vocii. În plus, se aleg scenariile de comportament (modul de somn, modul de joc, modul de învățare și modul de suport), fiind selectate subiectele de conversație, dar și cuvintele sau temele care sunt interzise în convorbire.

De remarcat că părinții au acces și la date precum: câte minute vorbește copilul; despre ce vorbește cel mai des; cum se schimbă vorbirea; emoțiile pe care le trăiește. Jucăria este potrivită pentru utilizare mai cu seamă de acei copii care au împlinit vârsta de 2 ani.

Costul unei jucării cu microcip și abonament lunar variază între 900 și 1 600 de lei, în funcție de opțiunile și configurația selectată. Microcipul care trebuie instalat valorează între 40 și 80 de dolari SUA, iar abonamentul – între 9 și 15 dolari pe lună. Un abonament poate fi folosit la mai multe jucării.

Cor. UPP

UPSC în dialog direct cu viitorii studenți la Chișinău Arena

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a participat, pe 24 mai, la evenimentul de încheiere a „Săptămânii Educației” care a avut loc la Chișinău Arena, ce a marcat și finalul seriei de târguri educaționale desfășurate pe parcursul anului în cadrul campaniilor naționale „Învăță în Moldova” și „Fii Pro! Alege să fii Profesor!”. Evenimentul a reunit aproximativ 4.000 de absolvenți de liceu din întreaga țară și a marcat încheierea unui amplu proces de promovare a ofertelor educaționale universitare și de orientare profesională a tinerilor.

A acțiunile s-au desfășurat pe parcursul anului în toate raioanele Republicii Moldova, prin târguri educaționale organizate de Ministerul Educației și Cercetării, dar și de Centrul de Ghidare și Consiliere în Carieră al UPSC. Totodată, activități de informare și interacțiune directă cu elevii au fost realizate în campusul universitar, consolidând dialogul dintre mediul academic și viitorii studenți. UPSC a fost reprezentată de o echipă extinsă de cadre didactice, studenți și voluntari, care au interacționat direct cu viitorii candidați la studii. Discuțiile au vizat alegerea informată a profesiei, programele de studii, tehnicile moderne de predare, condițiile de admitere, precum și oportunitățile de burse, mobilități academice și dezvoltare profesională.

În dialogul cu elevii a fost evidențiat rolul profesiei de pedagog și perspectivele de carieră în domeniul educației, precum și sprijinul oferit pentru formarea viitorilor specialiști. Standul UPSC a

inclus o serie de activități demonstrative și interactive, precum experimente chimice, prezentări ale unor tehnologii digitale aplicate în procesul educațional și teste de orientare în carieră, menite să sprijine descoperirea profilului de personalitate.

Elevii au participat și la sesiuni fotografice cu mascota invitată de UPSC, componentă care a completat experiența interac-

tivă a standului. În continuarea programului, participanții au fost invitați la partea festivă a evenimentului, unde oficialități din domeniul educației au adresat mesaje de încurajare și orientare pentru viitorii studenți.

În acest context, Valeria Jidraș, studentă în anul II la Facultatea de Filologie și Istorie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, a urcat pe scena principală de la Chișinău Arena, unde a vorbit despre satisfacția de a fi studentă UPSC și despre oportunitățile de formare și dezvoltare oferite de Universitate. Ținem să menționăm faptul că studenții ai UPSC s-au implicat ca voluntari în organizarea evenimentului, contribuind la buna desfășurare a activităților și la ghidarea participanților.

„Clasa Viitorului” a împlinit 7 ani de inovație în educația digitală

Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului” (CNIDE), din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, a marcat, la data de 22 mai a.c., împlinirea a șapte ani de la inaugurare. Evenimentul aniversar a reprezentat o retrospectivă a unei călătorii ambițioase dedicate modernizării procesului de predare-învățare din Republica Moldova și a culminat cu premierea excelenței în educația digitală.

Acești șapte ani au însemnat mai mult decât dotări tehnologice și spații moderne; au reprezentat o transformare profundă a sistemului educațional, un proces susținut datorită comunității formate în jurul acestui proiect – profesori, elevi și parteneri educaționali. Un moment cen-

tral al programului aniversar l-a constituit celebrarea excelenței în integrarea tehnologiilor la clasă, prin desfășurarea festivității de decernare a premiilor din cadrul Concursului Național „Profesorul Ambasador Digital”. Competiția a onorat cadrele didactice care, prin dedicație, pasiune și metode inovatoare au devenit mentori ai transformării digitale în comunitățile școlare.

În cadrul evenimentului au fost evidențiate cadrele didactice care au obținut mențiuni, devenind modele de bune practici la

nivel național: Diana Balganschi, profesoară de matematică – LT „Constantin Spătaru”, Leova; Daria Galusceac, profesoară de matematică – Gimnaziul-grădiniță Călărășovca, r. Ocnița; Sorina Iacobeț, profesoară de limba engleză – IPLT „V. Alexandri”, mun. Bălți; Doina Isac, profesoară de fizică – LT „B.P. Hasdeu”, mun. Bălți; Veronica Nacu, profesoară de biologie și chimie – IPLT „Traian”, mun. Chișinău; Victoria Olari, profesoară de chimie și fizică – IPLT „Gaudeamus”, mun. Chișinău; Ana Postolachi, profesoară de matematică – IPLT „Ștefan cel Mare și Sfânt”, s. Dorotcaia, r. Dubăsari; Iuliana Rădulescu, învățătoare – Școala Primară Grădinița

„Abeceluș”, or. Durlești, mun. Chișinău; Alina Roșu, învățătoare – Școala Primară „Grigore Vieru”, mun. Chișinău; Teodora Sirbu, învățătoare – IPLT „Olimp”, or. Rezina.

Recunoștința organizatorilor s-a îndreptat și către echipa CNIDE, colaboratorii fiind onorați cu diplome de grațitudine pentru implicarea zilnică în procesul de transformare digitală a educației. CNIDE „Clasa Viitorului” își exprimă profunda recunoștință față de toți profesorii care aleg zi de zi să evolueze, să ghideze elevii spre competențele secolului XXI și să contribuie la construirea unei școli moderne și conectate la viitor.

La mulți ani, „Clasa Viitorului”! Călătoria spre inovație continuă.

Serghei TARNOVSCHI: „Îmi continui cursa spre visul olimpic suprem”

Canoistul Serghei Tarnovski a cucerit medalia de bronz la Cupa Mondială desfășurată în luna mai a.c. la Brandenburg, Germania. Pe distanța 5000 metri, el a fost cronometrat în 24:43.81 minute, primele două locuri fiind ocupate de ungurul Adolf Balazs (24:27.95) și spaniolul Jaime Duro (24:40.10).

Știm cu toții că reprezentantul Moldovei excelează la distanțe olimpice de canoe, mai cu seamă la cea de 1000 m, care de-a lungul anilor i-a adus o salbă întreagă de medalii, inclusiv la Mondiale și Europene. Și la Jocurile Olimpice, bineînțeles. Dar mai are un talent deosebit pentru cursele lungi (5000 m) și de maraton, care reclamă o rezistență fizică ieșită din comun, ce poate fi obținută doar prin antrenamente epuizante, determinare, insistență exemplară în intenții și mari sacrificii. Este bun în toate, demonstrând încă o dată acest lucru. Să trecem în revistă și realizările principale ale lui Serghei Tarnovski obținute în 2025: Două titluri supreme, la Campionatul Mondial (Milano, Italia) și European (Racice, Cehia) în cursa de 5000 m, vicecampion mondial (maraton) și european (500 m),

deținător al medaliilor de bronz la Mondiale (500 m) și Europene (1000 m și la C-4 mixt în echipaj cu Oleg Tarnovski, Daniela Cociu și Maria Olărașu).

- Cum îți reușește să te impui pe distanțe atât de diferite, ceea ce reclamă și o pregătire deosebită?

- De fapt, practic o pregătire complexă, multilaterală. În unii ani reușesc să performez mai mult la cursele lungi, în alții, în care mă pregătesc cu precădere pentru Jocurile Olimpice, pun accentul pe cele mai scurte. În general, parcurgerea unei distanțe mari prevede o abordare tactică diferită, în comparație cu evoluția la sprint, nemaivorbind că îți consumi mai mult din puteri și energie. De asemenea, trebuie să-ți asiguri un debut reușit al regatei, căci la mass start poți fi dezechilibrat sau intimidat oarecum de orice adversar care se află lângă

tine. În plus, la cursele de maraton și de 5 mii de metri, la o bucată de traseu trebuie să ieși de pe apă și să faci trecerea de alergare cu barca în brațe, totul contra cronometru. În astfel de intervale, și se poate schimba foarte mult poziția în clasament. O asemenea procedură începe să fie introdusă și la cursele de sprint, se vede că pentru o mai mare spectaculozitate.

- Există șanse ca în viitor cursele lungi să devină probe olimpice?

- S-au declanșat asemenea discuții. Este posibil, pentru a oferi probei de canoe un plus de intrigă și imprevizibil. Desigur, atunci atleții vor trebui însă să aibă parte de mijloace de recuperare mai complexe. În orice caz, experiența și rezistența acumulate, spre exemplu, pe cursa de 5 000 m, sunt aplicabile și la cea olimpică, de 1000 m. Așa că, oricum, aceste eforturi nu sunt zadarnice.

- De obicei, care este programul tău zilnic de antrenamente?

- Este diferit, în funcție de graficul competițional. În perioadele „mai lejere”, după încheierea întrecerilor, mă antrenez aproximativ 4-5 ore pe zi. După care vine timpul

unor pregătiri mai intense, a câte 6-8 ore, împărțite de-a lungul zilei: dimineața începe cu antrenamentul pe apă, urmat de alergări și pregătirea în sala de forță. Seara se mai face un antrenament similar.

Iarna exersările sunt mai voluminoase, „de acumulare”, ca să-ți crezi o „temelie” pentru anul întreg. Cu cât te apropii mai mult de sezonul competițional propriu-zis, exercițiile scad din volum, însă cresc în intensitate, pentru a asigura o viteză maximă pe distanță. Primul cantonament din an are loc în Moldova, după care vom merge pentru pregătiri peste hotare, în țări cu condițiile climatice mai prielnice pe timp de iarnă.

- Care este procedura de calificare la Jocurile Olimpice în proba de canoe?

- În 2026, din luna mai, a început perioada calificărilor olimpice, ce se desfășoară în conformitate cu un regulament nou. Acum contează punctele pe care le acumulezi în vederea constituirii propriului rating. Iar după doi ani se va afla lista celor acreditați la Jocurile Olimpice. Iar în 2028 vor avea

loc turneele continentale de calificare olimpică pentru Los Angeles.

Pe de o parte, acest sistem este mai echitabil, căci ai timp să-ți demonstrezi clasa pe parcursul a trei ani. Adică nu depinzi atât de mult de niște factori perturbatori, cum ar fi accidentările sau vreo viroză oarecare, ce te pot afecta înaintea unei regate de calificare. Chiar dacă o dată vreun „start” și-a eșuat, poți acumula liniștit puncte. Pe de altă parte, dacă nu dai dovadă de stabilitate pe întreaga perioadă preolimpică, tocmai din cauza acestor împrejurări de destabilizare pe care le-am amintit, poți rata accesarea la Olimpiadă. Probabil acest lucru dezavantajează „stelele” eferme, care pe cât de brusc apar, așa și dispar. În orice caz, este un sistem nou, pe care urmează să-l explorăm.

- Care este visul sportiv suprem al unui multiplu medaliat olimpic, campion mondial și european?

- Să dea dovadă de stabilitate în intenții și realizări. În eforturi ce se vor încununa cu titlul olimpic suprem. Așa că îmi voi continua cursa spre acest scop îndrumător.

A intervievat
Iulian BOGATU

La Chișinău a fost lansată cartea „Mama-Păianjen”, o poveste despre natură și empatie

O carte semnată de Aura Revenco și destinată micilor cititori, cu titlul „Mama-Păianjen”, a fost lansată la Chișinău. În paginile acesteia este oglindită pe înțelesul copilașilor curioasa lume a păianjenilor, în ajutor venind ilustrațiile mirifice realizate de Stela Damaschin-Popa. Volumul a fost lansat în curtea Muzeului Național de Istorie a Moldovei, în prezența copiilor, părinților și a unor invitați care activează în domenii ce țin de educație și cultură. Autoarea a menționat că lucrarea artistică are o încărcătură emoționantă și educativă, fiind inspirată din copilăria propriilor copii și din descoperirile lor în natură, iar povestea îmbină experiențe personale cu un mesaj despre empatie, mediul ambiant și lumea insectelor.

Aura Revenco a specificat că „Pentru mine, această carte este în primul rând o creație de suflet, în care am imortalizat și, într-un fel, am făcut nemuritoare copilăria copiilor mei. Este vorba despre aventurile lor în curtea bunicilor, despre modul în care descopereau insectele, dar și despre felul în care au învățat să fie blânzi și empatici. Acesta

este, de fapt, mesajul pe care îmi doresc să-l transmit prin carte. Pe lângă încurajarea lecturii și a plăcerii de a citi povești, volumul are o componentă informativă, aducând în prim-plan lumea insectelor care ne înconjoară, adesea prezente chiar în curțile sau casele noastre. Totodată, cartea transmite un mesaj moral: orice mamă este frumoasă. Chiar și vietățile care ni se par mai puțin plăcute sunt, la rândul lor, mame, blânde și protectoare pentru puii lor”.

La rândul său, Eugenia Bejan, directoarea Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău, a menționat că „Spre deosebire de enciclopedii sau dicționare, unde limbajul este mai rigid și academic,

poveștile și aventurile îi ajută pe copii să înțeleagă mai ușor mediul înconjurător și să se apropie de el într-un mod firesc. Ei descoperă lumea în primul rând prin intermediul cărților ilustrate, iar „Mama-păianjen” vine să sprijine această descoperire, oferindu-le celor mici ocazia să înțeleagă mai bine viața arahnidelor: cum trăiesc, cum își construiesc pânza și care este rolul acesteia în natură. Este, în același timp, o poveste și o carte de popularizare a științei, cu un

rol cognitiv, prin care copiii se familiarizează cu universul fascinant al acestor viețuitoare”.

De spus că lansarea a fost însoțită de activități interactive, în cadrul cărora copiii au citit fragmente din carte alături de autoare și ilustratoare, construind „o pânză de păianjen” de dimensiuni mari. Evenimentul s-a încheiat cu o sesiune de autografe și discuții cu publicul, lăsând un ecou blând și plăcut în sufletul copiilor.

Parteneriat și prietenie Luxemburg - Moldova: punți educaționale și culturale durabile prin filiera Waldorf

Într-o lume tot mai interconectată, parteneriatele educaționale internaționale devin nu doar o oportunitate, ci o necesitate. Schimbul de experiență dintre școala Waldorf din R. Moldova și cea din Luxemburg reprezintă un exemplu elocvent al modului în care colaborarea dintre instituții din țări diferite poate contribui la dezvoltarea personală, culturală și profesională a elevilor. Început în anul 2004, acest proiect a evoluat constant, devenind o tradiție anuală așteptată cu entuziasm de liceenii claselor a X-a, dar și de profesorii lor.

Galina RUSU,
profesoară de limba engleză,
grad didactic I,
IPT Waldorf, mun. Chișinău

care durează de regulă între 5 și 7 zile, sunt structurate în jurul unor activități practice, educative și culturale, menite să implice elevii în mod activ și să le stimuleze creativitatea. Prin urmare, un aspect remarcabil al acestui parteneriat este orientarea spre proiecte concrete.

Printre primele inițiative s-a numărat construirea unui gard de lemn pentru terenul de joacă al

grădiniței, un simbol al colaborării și al muncii în echipă. Un element definitoriu al acestui parteneriat de durată este componenta lingvistică. Elevii sunt încurajați să comunice în limbi străine precum engleza, germana sau franceza, atât în cadrul activităților școlare, cât și în viața de zi cu zi. Predarea lecțiilor în fața colegilor din țara parteneră reprezintă o provocare, dar și o oportunitate excelentă de a-și dezvolta competențele de comunicare și încrederea în sine.

De asemenea, cazarea în familia gazdă joacă un rol esențial în succesul programului. Această experiență le permite elevilor să trăiască autentic cultura țării vizitate, să dezvolte competențe de mediere în limba străină, să înțeleagă tradițiile și obiceiurile locale și să creeze legături personale profunde. În același timp, familiile gazdă devin parte integrantă a acestui schimb cultural, contribuind la consolidarea relațiilor dintre comunități.

Anul 2024 a reprezentat un nou capitol important în vederea consolidării parteneriatului dintre școlile Waldorf din Moldova și Luxemburg, aducând elevii mai aproape printr-o experiență intensă și memorabilă, desfășurată în localitatea pitorească Molovata Nouă din raionul Dubăsari. Aici, elevii claselor a X-a din ambele țări s-au reunit pentru a participa la un schimb intercultural complex, centrat pe realizarea unui proiect transdisciplinar care a îmbinat armonios cunoștințele teoretice cu activitățile practice. Pe parcursul celor 7 zile, programul a fost atent structurat pentru a oferi elevii-

lor oportunitatea de a învăța în afara sălii de clasă prin experiență directă. Școlarii au lucrat în echipe mixte, formate din participanții ambelor țări, ceea ce a încurajat colaborarea și comunicarea interculturală.

Vizitele turistice au completat experiența, oferindu-le elevilor posibilitatea de a descoperi frumusețea naturii și patrimoniul cultural al regiunii. Pe parcursul activităților, medierea lingvistică a avut un rol esențial, facilitând comunicarea și înțelegerea reciprocă dintre liceeni din Moldova și Luxemburg, contribuind astfel la crearea unui dialog intercultural autentic și eficient.

Parteneriatul s-a extins în anul curent de studii, dând naștere proiectului eTwinning „The Master of Puppets”. Elevii ai Liceului Waldorf din Chișinău, împreună cu colegii din Cehia, Austria, Germania și Luxemburg, au implementat un proiect intercultural axat pe *Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale ONU* (11, 12, 13 și 16), incluse în Agenda 2030. Totodată, proiectul a fost construit în jurul valorilor europene, având ca punct de por-

nire instalația „The European Secret”, realizată de Anton Winter împreună cu discipolii săi. În cadrul proiectului, elevii au comunicat pe platforma TwinSpace și au colaborat în echipe pentru a crea povești cu impact social și educațional. Produsul final a constat din patru povești, care au fost puse în scenă alături de învățăceii școlilor partener din Cehia, Luxemburg și Austria.

Evenimentul a fost realizat într-un fascinant spectacol de teatru cu umbre, desfășurat la instituția Waldorf din Luxemburg, în perioada 13-18 aprilie.

În concluzie, schimbul de experiență dintre școlile Waldorf din Moldova și Luxemburg, alături de celelalte instituții partener, reprezintă mult mai mult decât un simplu program educațional. El constituie o punte între culturi și o sursă de inspirație pentru elevii și profesorii, încurajându-i să devină cetățeni globali. Prin astfel de inițiative, tinerii nu doar descoperă lumea, ci devin parte activă a acesteia, contribuind la construirea unui viitor mai deschis, mai solidar, mai unit și mai pașnic.

ȘCOALA VIITORULUI: CUM A TRANSFORMAT METODOLOGIA STEAM ISTORIA BASARABIEI ÎNTR-O AVENTURĂ INTERACTIVĂ PENTRU ELEVII DE LA IPLT „DRAGOȘ-VODĂ”

Pe parcursul anului școlar 2025-2026, holerile și laboratoarele digitale ale **Instituției Publice Liceul Teoretic „Dragoș-Vodă” din Stăuceni, mun. Chișinău**, au devenit nucleul unui experiment educațional de excepție. Sub egida abordării moderne STEAM, elevii claselor a VII-a și a VIII-a, ghidați de o echipă dinamică de cadre didactice, au redefinit modul în care învățăm, colaborăm și explorăm trecutul în cadrul proiectului transfrontalier realizat în parteneriat cu **LPS „AVANTE” (Chișinău)** și **Școala Profesională din comuna Bălțești (județul Prahova, România)**. Proiectul, intitulat *„Habitatul urban în Țările Române, Basarabia sec. XVIII-XIX-lea. Formarea de concepte STEAM”*, a avut drept scop eliminarea barierelor dintre discipline școlare și demonstrarea faptului că științele exacte și cele umaniste se completează perfect.

Ce ne-am propus? (Provocarea inițială)

Tradițional, istoria se citește din manuale, iar matematica se rezolvă pe tablă. Obiectivul major al acestei planificări complexe a fost ca elevii să devină cercetători activi. Ei aveau scopul să analizeze procesul de urbanizare și evoluția orașelor noastre vechi din secolele XVIII-XIX, să înțeleagă problemele logistice ale epocii (arhitectură, spațiu, demografie) și să folosească instrumentele tehnologice moderne pentru a le aduce în prezent. Logoul ales de echipe, *„Unitate prin știință”*, a ghidat întreaga activitate sincron online desfășurată de-a lungul celor opt luni de implementare.

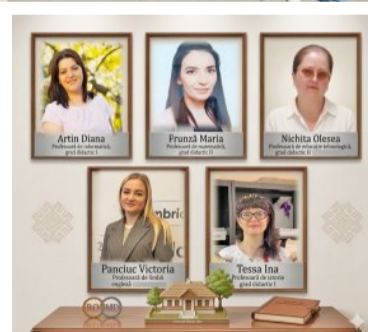

Ce am realizat? (O călătorie transdisciplinară)

Proiectul a fost o veritabilă simfonie a cunoașterii, în care fiecare disciplină și-a adus aportul:

- **Informatică:** Tehnologia a fost liantul întregului proiect. Elevii au procesat date statistice, au respectat normele de securitate cibernetică și au creat resurse de un impact vizual uimitor pe platforme precum Canva.com, Genially.com, Padlet.com și Bookcreator.com.

- **Unul dintre punctele culminante ale proiectului a fost lecția-exkursivă ghidată la „Conacul Manuc Bey” din Hâncești.** Acolo, elevii au realizat o „vânătoare de detalii istorice”, analizând pe teren influențele neoclasece franceze și orientale, adoptând rolul de ghizi pentru colegii lor. De asemenea, fiecare profesor implicat a contribuit activ la digitalizarea educației, creând peste 30 de resurse interactive pe platforma *educatieinteractiva.md*. În ultima etapă, desfășurată în această lună, cunoștințele elevilor au fost evaluate riguros, dar într-un mod atractiv,

printr-un chestionar transdisciplinar securizat pe **Google Forms.com**, iar elevii și-au exprimat trăirile și impresiile printr-o fișă de autoevaluare individuală.

- **Matematică:** Noțiunile de geometrie au prins viață! Elevii au calculat arii, perimetre, volume și, cel mai important, au aplicat rapoartele de proporționalitate și scara de proporție pentru a schița clădiri istorice în cadrul activității *„Arhitect pentru o zi”*.

- **Istorie și Geografie:** Elevii au colectat monografii, au analizat hărți vechi și au studiat cartiere meșteșugărești și zone comerciale din

Chișinău, Iași și București, învățând să se orienteze în spațiu și timp, inclusiv prin platforme digitale.

- **Limba engleză („Our Past, Our Habitat”):** Tinerii au redactat descrieri istorice și au creat un miniglosar tematic bilingv, dezvoltându-și competențele de comunicare internațională și eliminând frica de a vorbi într-o limbă străină.

- **Educație tehnologică:** Creativitatea a fost la ea acasă. Discipolii au valorificat materiale reciclabile (lemn, carton, lut) și tehnici textile de croșetare tradițională pentru a reconstitui elemente decorative și haine specifice epocii studiate.

Produsele finale: Dovada succesului

Munca asiduă și entuziasmul elevilor s-au materializat în produse finale de o valoare academică și practică deosebită: **Machetele Tridimensionale**, reproduceri fizice la scară ale unor case urbane vechi, ale unei străzi comerciale din secolul al XIX-lea și

schițe detaliate ale Conacului Manuc Bey; **Jurnalul Virtual / Cartea Digitală Finală**, o culegere interactivă ce reunește toate cercetările, eseurile, glosarele și impresiile elevilor, publicată și accesibilă comunității educaționale; **Materialul Video Colectiv (Format MP4)**, un film documentar al întregului proiect, ce surprinde interacțiunile din timpul conferințelor online de pe Google Meet.com („Hanul virtual al prieteniei”), pașii construcției machetelor și zămbetele elevilor.

Proiectul s-a încheiat cu o amplă campanie de diseminare pe rețele de socializare și pe grupul de Facebook al liceului, confirmând faptul că atunci când Matematica se întâlnește cu Istoria, Informatica, Engleza și Arta, procesul de învățare devine de neuitat. Felicitări elevilor și profesorilor coordonatori (**Ina Tessa, Diana Artin, Maria Frunză, Victoria Panciuc și Olesia Nichita**) pentru dedicare și demonstrarea faptului că educația nu are frontiere!

Diana ARTIN

Eminescu și sistemul monadologic leibnizian

Elaborat între anii 1680-1697, sistemul filosofic leibnizian pune la temelia existenței monadele ceea ce înseamnă, din greacă, unitate, termen care desemnează la diverși filosofi – Pitagora, Cusanus, Bruno ș.a. – unitățile simple, materiale sau spirituale, din care ar fi alcătuită lumea. Termenul a devenit cunoscut grație străduințelor lui Leibniz, în a cărei filosofie spirituală monadele sunt substanțe spirituale individuale, înzestrate cu o forță activă, independente unele de altele și care oglindesc întregul Univers. Concordanța dintre ele s-ar datora unei „armonii prestabilite”, instituite de monada supremă – Dumnezeu, care nu creează la întâmplare, ci după rațiuni suficiente, după care se ajunge la rațiunile perfecțiunii. Leibniz ajunge la concluzia că lumea noastră este cea mai bună dintre lumile posibile, teză satirizată, ulterior, de Voltaire în *Candide*, 1759.

Dumitru PASAT

unei substanțe simple este, în chip natural, o urmare a stării sale precedente, așa încât prezentul ei cuprinde viitorul”.

În manuscrisele lui Eminescu întâlnim câteva reflecții care abordează probleme ce denotă o investigație în direcția unei viziuni a clasicului-nepereche despre lume, cum apare, de exemplu, în nuvele și poezie, dar meditațiile acestea merg în continuarea gândurilor leibniziene. (A se vedea Mss. 2257, 2r/2v și 2285, 180r/180v). Iată, de pildă, conținutul celui din urmă: „În domeniul metafizicii există o opoziție între sistemele moniste și cele pluraliste. Sistemele moniste, oricât de diferite ar fi, au totuși un punct comun, și anume faptul că recunosc cu adevărat existență originală, numai o substanță. Ele se situează în esență pe punctul de vedere spinozian. Sistemele pluraliste, dimpotrivă, au comun faptul că acceptă mai multe esențe ori-

litate, cu cât adevăr se prezintă în vis chipuri cunoscute, grădini, case, străzi...” Ce-i, atunci, Archaeus? „Nici nu-i ușor de priceput, spune bătrânul, pentru că-i etern. Și etern este tot ce este întotdeauna de față în acest moment. Nu ce au fost, căci au fost stări de lucruri, nu ce va fi, căci vor fi iarăși stări de lucruri. Ce este. Numai dacă vremea ar sta locului, am putea vedea lămurit ce-i etern”.

Evident, paralela „lumi posibile” și omenirea în raport cu acestea, precum universul monadologic leibnizian, este prezent și în *Sărmanul Dionis*, unde Dan-Dionis reflectează astfel: „Câți oameni sunt într-un singur om? Tot atât câte stele sunt cuprinse într-o picătură de rouă sub cerul cel limpede al nopții. Și, dacă ai mări acea picătură, să te poți uita în adâncul ei, ai revedea toate miile de stele ale cerului, fiecare – o lume, fiecare cu țări și popoare, fiecare cu istoria evilor ei scrisă pe ea – un univers într-o picătură trecătoare”. Visându-se umblând „în lumea solară a cerurilor”, Dan-Dionis încerca să-și explice potrivirea gândurilor sale cu logosul în felul următor. „Dar ceea ce-i părea ciudat era că, de câte ori îi trecea prin minte ca îngerii să meargă după voia lui, ci, într-adevăr, fără să le-o zică, îl împlineau alintând gândurile. El nu-și putea explica această armonie pre-

Lumile creației poetice, la Eminescu, unde accentul cade pe dimensiunea de instruire valorică, poartă în sine, astfel, o nuanță monadologică, deoarece în lirică spațiul nu poate să nu vină în primul rând după principiu: „deși fiecare monadă creată reprezintă întregul univers, ea reprezintă mai distinct corpul care îi este în mod particular afectat și a cărei intelichie ea o constituie” (Monadologie, 62). Sunt marile dimensiuni ale unui mod de a fi al umanului și al creației umane.

Revenind la universul poetic eminescian, reținem ideea că „spațiile în devenire” țin de însuși modul de a fi al creatorului, care le și face să coexiste complementar: spații ale dorului, ale visului, trăirii sentimentului naturii, chiar și „spațiul absolutului” (a se vedea *Luceafărul*). Este vorba, în fine, de „spații” ca expresii pentru distanțe, locuri, niveluri existențiale sau forme de trăire, create prin forța de metaforizare a limbajului artistic. Instituirile valorice ca spații în metafore, alegorii, simboluri etc. vin monadic, „n-au ferestre”, ceea ce, în opinia filosofului Alexandru Boboc, „angajează opoziții absolute și absolutul opoziției, formă a imposibilului”. Exemplificăm cu ultima strofă din *Luceafărul*: „Trăind în cercul vostru strămt / Norocul vă petrece / Ci eu în lumea mea mă simt / Nemuritor și rece”. În *Peste vârfuri*, spațiile ce dispar pe măsură ce vin se pot integra, prin urmare, într-un orizont: „Peste vârfuri trece luna / Codru-și bate frunza lin, / Dintre ramuri de arin / Melancolic codrul sună. // De ce taci când fermecat / Inima spre tine-ntorn? / Mai suna-vei dulce corn, / Pentru mine vre-odată?” Specificul acestor „spații” constă în aceea că ele nu există, ci vin în prezent doar prin metafora și mitul poetic, ajungând a fi „spații” de genul monadelor, „care nu pot începe decât prin creație și nu pot sfârși decât prin anihilare” (Mn. 6).

Interesul lui Mihai Eminescu pentru creația lui Gottfried Wilhelm Leibniz se explică prin „numărul de texte în care genialul poet, interesat el însuși de edificarea unei metafizici pe baza apriorismului kantian și al ineismului leibnizian, se referă la teme și folosește expresii leibniziene” (Constantin Floru). Aceasta, însă, nu vrea să însemne că marile noastre poet ar fi asimilat doar experiența gândirii leibniziene.

Mai mult decât atât, însoțit de o profundă meditație filosofică și realizat la un inegalabil nivel valoric, universul creativ eminescian probează rezultatul unei instituirii valorice autohtone, în care „influențele filosofice sunt sesizabile ca ecouri (...) în spațiul de lumină al teoreticului din configurarea viziunii despre lume ce însoțește prezența și acțiunea creației poetice” (Al. Boboc). Așadar, opera teoretică leibniziană doar reliefează, într-un fel sau altul, frumusețea, profunzimea, valențele creației în gândirea eminesciană, prezența ei pe harta universalității filosofice devenind una din cele mai accesibile și comprehensibile.

Eliberat de „jugul” lui Aristotel, care consta în „totul e numai colecție”, Leibniz a fost inspirat, după cum o recunoaște chiar el, de teoria „marei Democrit”: „În toate există o parte din tot”. Nemulțumit de „pasivitatea” doctrinei aristotelice, gânditorul german a preluat ideea de atom, voind să reabiliteze în același timp formele substanțiale. Unitatea indivizibilă nu va mai reprezenta doar elementul de bază „atomii substanțiali”, ci și monadele, care se diferențiază de „atomii materiali” prin unitatea profundă ce le caracterizează și le însuflește. Conform gradului lor de perfecțiune, făpturile lumii sunt monade deosebite între ele. Unele, evident, sunt capabile doar de simpla percepție, altele, monadele „cu suflet”, posedă, pe lângă percepție, memorie și conștiință, spiritele devenind „imagini ale divinității”, toate fiind „creațiile principiului unic” – Dumnezeu. Ele apar și sfârșesc „dintr-o dată”, oglindesc instanța transcendent-imanentă care le-a creat și sunt ermetice, deoarece „nu au ferestre prin care să poată intra sau ieși ceva” (Monadologia, 7), sunt diferite, fiindcă „în natură nu există niciodată două făpturi cu desăvârșire una ca cealaltă” (Mn. 9), supuse unei continue schimbări, ce izvorăște dintr-un principiu intern. Cu toate acestea, monadele nu reprezintă temeiul ultim, ci sunt creații ale substanței originale – Dumnezeu. Apoi, de vreme ce „sunt create prin fulgurațiile continue ale divinității (Mn. 47), se limitează prin însuși actul creației, imitând „atributele divine pe măsura perfecțiunii aflate în ele” (Mn. 48). Fiecare monadă „este o oglindă vie, perpetuă, a Universului” (Mn. 56), iar mulțimea perspectivelor, impusă de mulțimea monadelor, reprezintă același unic Univers, drept că altfel prin fiecare monadă.

Chiar și „ermetice”, monadele sunt, oricum, în contact cu întreg Universul: „fiece corp se resimte de tot ce se petrece în Univers” (Mn. 61) și, în mod confuz, „câte infinit, către tot” (Mn. 60). Spiritele, spre deosebire de suflete, sunt „imagini ale divinității însăși, adică ale însuși autorului naturii, capabile să cunoască sistemul Universului și să imite, prin probe arhitectonice, ceva dintr-însul” (Mn. 83). Gottfried Leibniz, așadar, acceptă cunoașterea principiului unic. Mai mult decât atât, dânsul presupune chiar „transferul” monadelor spirituale, create și apropiate de perfecțiunea absolută, în orizontul transcendent, unde vor putea alcătui,

laolaltă cu toate spiritele, „cetatea lui Dumnezeu – statul cel mai desăvârșit cu putință” (Mn. 85).

Prezența ideilor și a motivelor leibniziene în manuscrisele eminesciene, fie și ca reflecție constructivă, dovedește o receptare matură a gândirii filosofice din partea regelui literaturii române. Drept exemplu, în legătură cu măsura cantității de mișcare, găsim următorul gând eminescian: „Unii, cartesienii... admiteau că măsura mișcării este simplu produsul din masă și repeziune. Contrarii, numiți leibnizienii... admiteau că măsura mișcării este produsul din masă și din

pătratul repeziunii”. Adeseori, continuă Eminescu, cearta aceasta a fost declarată ceartă de cuvinte, dar cu toată autoritatea lui D'Alembert nu este așa... E greu de crezut că oameni ca Leibniz, Voltaire, Bernoulli să discute zeci de ani fără a băga de seamă că nu e vorba decât de un malentendu. Meditând asupra situației create, Mihai Eminescu aduce discuția până la „principiul conservării muncii”, adică a energiei (Joule).

Menționarea numelui lui Leibniz sau a unor motive leibniziene pune accentul pe latura constructiv-teoretică de care are nevoie poetul în înțelegerea lumii sau a edificării unei concepții asupra existenței. De exemplu: „Tot ce este are o rațiune de a fi” (Ms. 2267, f. 31), redă, evident, „principiul rațiunii suficiente” (Mn. 32) sau „Toate sunt o ecuațiune. Orice moment în viața universului e ecuațiunea momentului următor. Orice moment prezent e ecuațiunea momentului trecut” (Ms. 2267, f. 82). Acest text eminescian face trimitere la Monadologie, 22: „...oricare stare prezentă a

ginare, mai multe ireductibile, fie acestea atomi (monade – D.P.) sau oricum s-ar numi ele”. De fapt, ideea monadei e prezentă și în fragmentul de nuvelă *Moș Iosif*: „După el fiecare atom era centrul lumii întregi, adică a nemărginirii, și fiecare sta în legătură cu toate lucrurile lumii”.

În *Archaeus*, M. Eminescu reduce ideea unității absolute, monadice, precum și pe cea a principiului rațiunii suficiente: „Ei bine, spune bătrânul. Archaeus este singura realitate pe lume, toate celelalte sunt fleacuri. Archaeus este tot... Cugetări imposibile nu există, căci, îndată ce o cugetare există, nu mai e imposibilă și dacă ar fi imposibilă, n-ar exista. Condițiile a orice posibilitate sunt în capul nostru”. „Lumea posibilă” și definiția lui Archaeus se asociază: „O lume ca nelumea este posibilă, neîntreruptă fiind de o altă ordine de lucruri. Există multe buruieni, care, aducând o nouă modificare organului vederii, creează înaintea omului o altă lume... Care este criteriul realității?... Cine nu știe cu câtă rea-

stabilă între gândirea lui proprie și viața cetelor îngerești”. Observăm asimilate aci unele influențe kantiene și schopenhauriene, dar nu poate fi contestată în cazul dat și o prezență a ceva leibnizian/monadologic. Mihai Eminescu utilizează chiar sintagma „armonie prestabilă”.

Rolul experienței de cunoaștere a istoriei gândirii universale de către Eminescu nu rămâne unul periferic, ci participă direct la plămădirea operei sale, iar lumile creației poetice, unde accentul cade pe instruirea valorică, poartă în sine și ceva monadologic. Leibnizian vorbind, spațiul poetic este de fiecare dată al trăirii: „Tot ceea ce e creat, așadar, și monada creată, este supus schimbării, ba chiar că această schimbare este continuă în fiecare monadă”. Altfel spus, spațiul este, el însuși, o identitate absolută ca vastitate a unei creații, dar aduce, numai și numai sub specia sa, întregul univers al existenței și devenirii umane. De aici și valabilitatea principiului continuității și unității.

Muzeul, oglinda trecutului pentru prezent și viitor

Patrimoniul Muzeului Etnografic din orașul Cantemir include 1803 exponate, distribuite tematic în 7 săli expoziționale – colecții textile, fotografii și cărți vechi, obiecte de uz casnic, unelte de muncă, colecții de artă, instrumente muzicale, vestimentație națională, piese din sticlă și alte materiale tradiționale zonei din stepa Bugeacului. Pe parcursul anului trecut, colaboratorii muzeului au organizat activități de ghidare și o diversitate de acțiuni cultural-educative, destinate copiilor, adolescenților, părinților și persoanelor în vârstă de diferite etnii, culturi, confesiuni religioase din zonă.

Raisa Andronova, directorul instituției, a punctat cu satisfacție activitățile tematice și felurite demonstrații: torsul lăunii cu fusul și furca de tors (45 de activități); spectacolul „Din lada de zestre a bunicii” (2); arta reciclării tricotelor (21); arta țesutului covoarelor naționale (42); confecționarea

coșurilor împletite din fibre vegetale (6); atelier de creație a obiectelor din ceramică (25); obiceiul vopsirii fibrelor din lână (colectarea, spălătul, prelucrarea) (2); șezători tradiționale (8).

„Pe parcursul anului trecut, am reușit să organizăm și să desfășurăm: ateliere practice (tri-

cotat, brodat și croșetat; înconderarea ouălor; confecționarea jucăriilor din fibre vegetale; îngrijirea și păstrarea costumului popular; prepararea bucatelor naționale ș.a.); concursuri și expoziții (cum ar fi Concursul „Micii și micile meșterite”); expoziții ale meșterilor populari din raioanele Cantemir și Cahul; angajații muzeului au participat cu expoziții tematice la Festivalul regional „La vatra horelor bucuriene” (satul Bucuria, Cahul); decada tradițiilor populare în comuna Ciobalaccia, Cantemir; tradiția Sâmbăta lui Lazăr; reprezentarea patrimoniului cultural în Bulgaria, prin organizarea master-classurilor „Coacem pâine în cuptor” și lucrărilor din mărgele (cu

autohton. Sunt relevante și elocvente în acest sens câteva cifre și date: pe parcursul anului trecut, Muzeul a fost vizitat de 1.502 persoane, inclusiv persoane din afara țării: România, Bulgaria, Germania, Italia, Franța, Ucraina, Azerbaidjan, Belgia, Norvegia, Irlanda, Olanda, Georgia, Portugalia ș.a. Muzeul oferă o gamă bogată și variată de oportunități și provocări cultural-educative, valorificând un patrimoniu impresionant organizat, structurat și catalogat în colecții muzeale atractive. Evident, pentru perpetuarea în continuare a activității instituției, edificiul necesită investiții materiale pentru îmbunătățirea și modernizarea infrastructurii, amenajarea unei

participarea maturilor și copiilor de etnie bulgară); vizită la Parlamentul Republicii Moldova, cu programul artistic „Colindăm, colindăm”.

În ceea ce privește impactul educațional și cultural, merită a fi menționat faptul că pe parcursul anului trecut Muzeul a avut o contribuție semnificativă la educația tinerei generații, cultivând: dragostea de neam și țară; cunoașterea rădăcinilor și identității culturale; respectul față de tradiții, datini, costumul popular; dorința de păstrare și promovare a ținutului natal, prin cercetarea și valorificarea patrimoniului material și imaterial

zone protejate pentru desfășurarea master-classurilor pe teritoriul muzeului”, concluzionă directoarea.

Cu ocazia Zilei Internaționale a Muzeelor, Casa Mare a Muzeului Etnografic a găzduit o activitate de zile mari cu participarea micuților din clasa a II-a a Gimnaziului „Mihai Eminescu” din Cantemir, ghidați de învățătoarea Alexandra Rotaru, care au desfășurat aici o veritabilă șezătoare. Fetele și băieții s-au întrecut la diferite ocupații din viața satului de altădată – la scărmanat lână, tors fuioar, dezghioac știuleți de porumb, confecționarea de ghețe și țevi pentru țesutul

covoarelor și lăicerele ș.a. Dar au și cântat, au dansat, au organizat jocuri hăioase, cu pauze de întrebări și răspunsuri, dezlegat ghicitori, dând dovadă de o bună cunoaștere a glumelor, proverbelor și zicătorilor din înțelepciunea populară.

O filă aparte a sărbătorii a constituit-o anunțarea de către Raisa Andronov a rezultatelor Concursului Național „Micii și micile meșterite”. În aplauzele celor prezenți au fost nominalizați laureații Concursului, cu rezultate destul de îmbucurătoare pentru elevii cantemireni: Albina Malcova și Gloria Munteanu s-au clasat pe locul 1; Axenia Andreeva, Maria Darii, Melisa Tabureanu, Nicoleta Gubenco au ocupat locul 2; Axenia Doina, Delia Crăciun, Anastasia Dutca, Anastasia Dima, Anastasia Botezatu s-au situat pe locul 3; alți 9 colegi s-au învrednicit de mențiuni.

Ziua Internațională a Muzeelor este marcată anual, în data de 18 mai, sub egida Consiliului Internațional al Muzeelor (ICOM). În acest an, evenimentele s-au desfășurat cu genericul „Muzeele care unesc o lume divizată”, temă care evidențiază rolul acestora în promovarea dialogului intercultural, coeziunii sociale și apropierii dintre comunități.

Ion DOMENCO

Nasc și în raionul Hâncești adevărați iubitori de lectură...

Etapa raională Hâncești a Concursului Național de Lectură „La Izvoarele înțelepciunii” s-a desfășurat pe 15 mai a.c., această ediție fiind dedicată scriitoarei Claudia Partole. Runda a avut loc în municipiul Hâncești și a fost organizată de către Direcția Învățământ și Direcția Cultură și Turism, în parteneriat cu Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală”, având drept scop promovarea lecturii și familiarizarea elevilor cu viața și activitatea personalităților marcante din literatură, cultură, istorie națională și universală.

Au participat 17 concurenți din clasele VII-XI, care au fost selectați în cadrul etapei locale, la nivel de instituție. Concursul derulat în două probe, scris și oral, a beneficiat de atenția și competența unui Juriu format din persoane importante ale domeniului educativ-cultural din raion și din republică; prezidat de Mariana Jalbă, șefa Direcției Cultură și Turism Hâncești, din juriu au făcut parte: Vitalie Răileanu, scriitor, director al Bibliotecii „Onisifor Ghibu” din Chișinău; Traian Vasilescu, scriitor, diacon, cercetător literar la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” din capitală; Valentina Cotorobai, specialist principal, Direcția Cultură și Turism Hâncești; Svetlana

Bușteac, profesoară de limba și literatura română, Liceul „Mihai Eminescu” din Hâncești.

Cei prezenți la concurs au fost plăcut impresionați de prestanța elevilor din satele raionului, care au devenit deținătorii principalelor premii. Astfel, clasamentul ediției 2026 al etapei se prezintă precum urmează: Premiul Mare i-a revenit Alinei Nedeiță, clasa a IX-a, Gimnaziul Logănești; Premiul I și I-a adjudecat Anastasia Parașciuc, clasa a VIII-a, Gimnaziul Dancu; de Premiul II au avut parte Nicoleta Tașcă, Gimnaziul „Alexandru Donici”, Ciuciuleni, și Alina Guștiuc, Liceul „Universum”, Sărata Galbenă; în posesia Premiului III au intrat Anastasia Martinovschi, Liceul „Mihail Sadoveanu”, Hâncești, Claudia Moraru, Liceul „Ștefan Holban”, Cărpineni, și Nicoleta Cucereavii, Liceul „Universum”, Sărata Galbenă.

De mențiuni s-au învrednicit: Andreea Costandachi, Gimnaziul Bobeica; Irina Cerguță, Gimnaziul „Dumitru Crețu”, Cărpineni; Andreea Rachiu, Liceul „Mihail Sadoveanu”, Hâncești; Victoria Filimon, Liceul Lăpușna; Dana Bunica,

Gimnaziul Bujor; Dimitriana Moroz, Gimnaziul Călmățui; Sabina Coval, Gimnaziul „Serghei Anisei”, Negrea.

Laureații au plecat acasă cu diplome, seturi de cărți ale diversilor scriitori și cadouri de preț. O bucurie aparte le-au adus binecuvântările discuțiilor pline de afecțiune, întreținute cu scriitorii-bibliotecari Traian Vasilescu și Vitalie Răileanu. Colegul nostru, s-a referit, în lucrările lui de cuvânt, și la importanța Centrului Academic Internațional „Mihai Eminescu” în viața culturală a Moldovei, la fondul eminescian de carte, unic în tot spațiul cultural românesc, dar și la colecțiile de carte ale instituției, pe care a reprezentat-o în cadrul evenimentului moderat de Elena Zaițev, metodist la Direcția Cultură și Turism Hâncești, și de Vera Buiuc, specialist principal, metodist la Direcția Învățământ Hâncești.

Nu au fost uitați nici profesorii elevilor, aducându-se sincere mulțumiri următorilor mentori: Ecaterina Pungă, Lidia Zghibartă, Maria Harbut, Svetlana Recichin, Galina Parfeni, Aliona Rachiu, Tamara Macari, Natalia Rusu, Tatiana Taras,

Feonia Rotaru, Lucia Cazacu, Tatiana Crețu, Lidia Casian, Vera Șvet și Lilia Mangîr.

Deținătoarea Marelui Premiu, Alina Nedeiță, și laureața Premiului I, Anastasia Parașciuc, vor reprezenta raionul Hâncești la etapa națională a Concursului „La Izvoarele înțelepciunii”, în data de 23 mai a.c., ce va fi găzduită la Chișinău. Să le dorim izbândă în tot ce vor scrie și în raionul Hâncești adevărați iubitori de lectură.

Olesea BOBOTRÎN,
șefă Secție, Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”

LEGISLAND – educație prin joc de societate

Disciplina Educație pentru societate se află într-un proces de reconstrucție metodologică profundă, în care accentul se mută de la transmiterea de informații la formarea de competențe reale de viață. În acest context, *Jocul de societate LEGISLAND* devine un instrument pedagogic relevant, capabil să transforme noțiunile abstracte de drepturi, responsabilități și norme sociale în experiențe de învățare trăite. În cadrul Instituției Publice Liceul Teoretic „Nicolae Iorga” din Chișinău, implementarea acestui joc la clasa a VIII-a a demonstrat că elevii învață eficient atunci când se află în situații de decizie, analiză și responsabilitate, apropiate de realitatea socială în care trăiesc.

De la teorie la experiență: o schimbare de paradigmă educațională

Una dintre principalele provocări ale obiectului Educație pentru societate la nivel gimnazial este dificultatea transferului de la cunoașterea teoretică la însușirea unui comportament responsabil. Elevii pot defini concepte precum „drepturi ale copilului” sau „responsabilitate civică”, dar întâmpină dificultăți în aplicarea acestora în situații reale.

LEGISLAND răspunde direct acestei probleme printr-un design educațional bazat pe simulare. Elevii sunt plasați în cadrul unor scenarii inspirate din realitate, în care trebuie să analizeze situații, să cantească opțiuni și să ia decizii argumentate. Astfel, procesul de învățare devine activ, contextualizat și profund reflexiv.

Învățare prin roluri, decizii și responsabilitate

Un element esențial al jocului este asumarea de roluri sociale și instituționale – elevii devin, pe rând, cetățeni, martori, decidenți sau reprezentanți ai instituțiilor de protecție și justiție. Această abordare contribuie la: dezvoltarea empatiei și a capacității de a analiza din perspective multiple situațiile; înțelegerea funcționării sistemului de justiție pentru copii; conștientizarea relației dintre acțiune și consecință; formarea abilităților de argumentare, negociere și luare a deciziilor. Prin asemenea experiențe, elevii depășesc nivelul declarativ al învățării și încep să construiască judecăți morale și juridice fundamentate.

Educația de la egal la egal – catalizator al implicării

Implementarea jocului a fost susținută de modelul Educației de la egal la egal, care a facilitat un climat educațional bazat pe încredere, cooperare și deschidere. Educatorii de la egal la egal au avut rolul de mediator ai învățării, reducând distanța formală dintre profesor și elev și stimulând participarea activă. Astfel, elevii nu mai sunt simpli beneficiari ai educației, ci devin actori ai propriei formări.

Formarea competențelor pentru o cultură democratică

În concordanță cu cadrul Consiliului Europei privind competențele pentru cultura democratică, *Jocul de societate LEGISLAND* contribuie la dezvoltarea integrată a dimensiunilor cognitive, afective și comportamentale ale elevului. Rezultatele obser-

vate evidențiază: dezvoltarea gândirii critice și a capacității de analiză a situațiilor sociale și juridice; creșterea responsabilității civice și a asumării consecințelor; manifestarea empatiei și a respectului pentru diversitate; interiorizarea valorilor democratice – legalitate, echitate, solidaritate; consolidarea comportamentelor prosociale și a participării active. Prin aceste achizitii, elevii își dezvoltă nu doar competențe, ci și o identitate civică în formare.

Impact educațional – de la comportament la cultură școlară

Implementarea jocului LEGISLAND a generat schimbări vizibile nu doar la nivel individual, ci și la compartimentul climatului educațional. Elevii au devenit mai implicați, mai reflexivi și mai orientați spre soluții constructive. Astfel s-a constatat: reducerea conflictelor minore și orientarea către mediere; creșterea

calității interacțiunilor sociale; consolidarea unei culturi a dialogului și respectului; implicarea activă în activități educaționale și comunitare. Așadar, impactul jocului depășește dimensiunea instruirii, contribuind la dezvoltarea unei culturi școlare democratice.

LEGISLAND – o „busolă” pentru formarea cetățeanului activ

Dincolo de dimensiunea ludică, LEGISLAND se configurează ca un instrument de formare a responsabilității și a discernământului civic. Elevii nu doar participă la joc, ci reflectează asupra propriilor decizii și asupra implicațiilor acestora în plan social. În acest sens, jocul devine o „busolă” educațională, orientând discipolii spre comportamente etice și responsabile și contribuind la formarea unui cetățean capabil să acționeze conștient într-o societate complexă. Această funcție formativă este consolidată prin inovația didactică „Pașaportul cetățeanului democratic LEGISLAND”, conceput ca instrument de reflecție și autoevaluare a competențelor dobândite.

„Pașaportul” transformă experiența de joc într-un parcurs educațional conștientizat, oferind elevilor posibilitatea de a-și analiza deciziile, monitoriza progresul și asuma valorile democratice. Structurat ca un itinerar simbolic al „cetățeanului în formare”, „Pașaportul” include misiuni civice, reflecții personale și repere valorice fundamentale (responsabilitate, respect, echitate, legalitate). Prin acest instrument, învățarea depășește cadrul jocului și se extinde în planul

dezvoltării personale, contribuind la formarea unui elev autonom, reflexiv și responsabil, capabil să își asume rolul de cetățean activ într-o societate democratică.

Concluzii

Experiența didactică realizată la IPLT „Nicolae Iorga” confirmă eficiența abordărilor experimentale în cadrul disciplinei Educație pentru societate. *Jocul de societate LEGISLAND* se dovedește a fi un instrument pedagogic complex, capabil să faciliteze formarea unor competențe pentru cultura democratică prin implicare activă, reflecție și responsabilizare.

Prin integrarea simulării juridice și a modelului Educație de la egal la egal, elevii clasei a VIII-a au reușit să depășească nivelul teoretic al învățării și să dezvolte comportamente civice autentice. În acest sens, LEGISLAND reprezintă o practică educațională de referință, cu potențial de extindere și adaptare în diverse contexte educaționale.

De remarcat că *Jocul de societate LEGISLAND* a fost elaborat și aplicat în perioada 2024-2025 ca parte a proiectului UNICEF „PROTECT: Eforturi comune pentru protecția copiilor din Moldova”, fiind implementat de Fundația Terre des hommes Moldova cu sprijinul financiar oferit de Ministerul Cooperării Economice și Dezvoltării (BMZ) al Republicii Federale Germania, prin intermediul Băncii Germane de Dezvoltare (KfW).

Olga PAICU,
profesoară de educație pentru societate, grad didactic II, IPLT „Nicolae Iorga”, mun. Chișinău

Acasă la „Ovidius” - aniversarea uneia dintre primele biblioteci românești la Chișinău

Una dintre primele biblioteci de cartea românească, „Ovidius”, filiala Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, a marcat 32 de ani de la fondare, invitând cititorii la o suită de manifestări prin care a fost celebrată cartea, lectura, artele, valorile culturale.

Cu acest prilej, biblioteca a propus cititorilor un program deosebit - vizite ghidate pentru elevii instituțiilor din sector, întâlniri cu oameni de cultură, cititori pasionați, expoziții, a menționat directoarea bibliotecii, Liuba Ciobanu. Întemeiată în 1994, cu un fond inițial de circa 8 mii de cărți, donate de Biblioteca Județeană și comunitatea din Constanța, biblioteca „Ovidius” găzduiește astăzi peste 48 mii de volume. Fiind vizitată zilnic de circa 50-70 de utilizatori, aceștia beneficiază de variate servicii - cercuri de lectură, robotică, cluburi de discuții, concursuri de creație, etc., a mai menționat directoarea bibliotecii „Ovidius”, Liuba Ciobanu.

Inaugurarea instituției, în 1994, a avut loc cu efortul susținut al fos-

tului director al Bibliotecii Județene din Constanța, Dumitru-Constanțin Zamfir, care a implicat întreaga comunitate la colectarea fondului de carte pentru Basarabia, a menționat prima șefă a bibliotecii, actualmente director adjunct al Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, Elena Butucel. Amintindu-și despre acea perioadă, marcată de o sete de carte românească, Elena Butucel a menționat că cititorii luau cu asalt biblioteca: „A fost un eveniment de amploare pentru toată republica, era un timp prielnic pentru deschiderea acestor biblioteci, aflându-ne pe valul Mișcării de Renaștere Națională. Pentru început a sosit, cu un tir, un lot de carte de circa 7000 de volume - nu-mi imaginez că o comunitate poate colecta atâtea carte românească pentru noi, cei din Basarabia! Îmi amintesc că se formau cozi la împrumutul de carte, se formau cozi la ocuparea locurilor în sala de lectură. Era și o sete de a învăța, de a citi în limba română, dar probabil interesul era întreținut și de profesorii, care înaintau niște cerințe. În apropiere se aflau căminele Universității de Stat și ale Colegiului de Construcții. Veneau mulți studenți, copii de la sate, care nu ținuseră în mâini până la acel moment o carte

scrisă în limba română. Și noi eram aceea verigă, care putea să le ajute la satisfacerea necesității lor de a învăța, de a studia, de a cunoaște”, a menționat Elena Butucel. Ea a mai subliniat și contribuția importantă la inaugurarea bibliotecilor românești la Chișinău a fostei șefă a Bibliotecii Municipale, Lidia Kulikovski, și a altor oameni de cultură de pe ambele maluri ale Prutului.

Interpreta de muzică, Tatiana Heghea, invitată la evenimentul dedicat aniversării a 32-a a bibliotecii „Ovidius”, a încântat publicul cu melodiile sale, dar și cu o elevată exprimare românească. Ea a menționat că este o cititoare pasionată din copilărie. Își amintește cu mari emoții despre participarea la concursul radiofonic „Ars Adolescentina”, a cărui premiantă fiind, a beneficiat, împreună cu alți colegi, de o excursie fascinantă în România și de o întâlnire de neuitat cu președintele Traian Băsescu. Tatiana Heghea a apreciat faptul că acest concurs pentru adolescenți, care a educat generații întregi de tineri în spiritul culturii românești, fiind organizat cu mult suflet de către scriitoarea și jurnalista Zina Izbaș, este găzduit la moment de către biblioteca „Ovidius”.

Tatiana Heghea i-a mulțumit scriitoarei Zina Izbaș, care a fost și moderatoarea evenimentului, și a menționat că îi îndeamnă pe propriii copii și pe toți tinerii să participe la aceste concursuri și alte concursuri și să acorde timp lecturii: „Le spun adeseori copiilor mei, pe care-i îndemn să participe la diferite concursuri, activități, să citească cât mai mult! Pentru că în epoca tehnologiilor, când toți stau cu telefoanele, lectura e cea care le poate ajuta să-și mențină autoritatea în rândul colegilor, să se evidențieze prin cunoștințele pe care le află din cărți, or pentru adolescenți acest lucru e important”, a subliniat interpreta.

Inaugurarea expoziției de debut a unei alte cititoare fidele a bibliotecii „Ovidius”, jurnalista Victoria Ocară, absolventă a facultății Design Interior de la Centrul de Excelență în Construcții, le-a oferit participanților universului unui albastru rece, echilibrat de un galben cald, pulsant. Culorile, formele preferate ale tinerei pictorițe, vin să descopere, potrivit profesoarei de pictură de la Centrul de Excelență în Construcții, Natalia Labă, un univers aparte, inspirat de „trăirile, visurile, energia, ambiția” autoarei. Profesoara Natalia Labă, emoționată, a dezvăluit celor prezenți

că tot aici, în acest sediu al cărții și al artelor, a fost găzduită cu ani în urmă și propria sa expoziție de debut, care a fost una de bun augur.

Aniversarea bibliotecii „Ovidius” a coincis, printr-o logică deloc întâmplătoare, cu Ziua Familiei și Ziua Latinității, marcate la nivel european. Faptul fiind remarcat și combinat creativ de către organizatorii evenimentului, prin versurile, cântecele, gândurile ce au răsănat pe parcurs.

Inginerul, cantautorul, omul de cultură, întemeietorul al mai multor posturi de radio din Chișinău, Victor Buruiană, a întregit atmosfera prin propriile cântece, interpretate cu acompaniamentul ghitarei. Interpretul a alternat piesele vocale cu propriile amintiri despre familia sa, care are rădăcini adânci în trecutul capitalei. Astfel, unul dintre străbunicii săi, fiind preot, a pus temelie bisericii „Sfântul Prooroc Ilie” din centrul capitalei, distruse de regimul comunist în anii 60. Vorbind despre sectorul Telecentru, interpretul a menționat că acesta a apărut după ce studioul „Moldova-Film”, condus în anii 60 de tatăl său, a fost transferat la marginea orașului. Locul pustiu s-a transformat mai apoi într-un sector bogat în clădiri și instituții de cultură, actualul Telecentru.

Oaspeții bibliotecii, întâmpinați de chipul senin al poetului latin, Ovidius, au trăit câteva ore într-o atmosferă de inspirație. Arta, creația, îmbinate cu trăirea, valorile autentice, au impulsat un eveniment cultural deosebit, care redă suflul interior al bibliotecii „Ovidius” - instituție ce-și așteaptă de 32 de ani cititorii cu ușile și sufletele deschise.

Cinstirea eroilor unește oamenii de pe ambele maluri ale Prutului

La 21 mai curent, în ziua Praznicului Împărătesc al Înălțării Domnului și cu ocazia sărbătoririi Zilei Eroilor, Înaltpreasfințitul Părinte Petru, Mitropolitul Basarabiei, împreună cu Preasfințitul Părinte Veniamin, Episcopul Basarabiei de Sud, au săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie la Mănăstirea „Înălțarea Domnului” - Mănăstirea Eroilor din satul Stoianovca, Protopopiatul Cantemirului și Tigheciului, cu prilejul hramului așezământului monahal, înconjuțați de un ales sobor de preoți și diaconi. După care au săvârșit slujba de pomenire a eroilor și ceremonialul militar-religios de depunere de coroane la Cimitirul de Onoare.

Ziua Eroilor, stabilită prin lege de sărbătoarea Înălțării Domnului, arată împletirea identității naționale cu Ortodoxia creștină, or, prin jertfa lor, eroii și-au câștigat un loc în memoria noastră și în cer. Pe Dealul Epurenii din preajma satului Țiganca de pe malul Prutului, unde pământul mai păstrează urmele obuzelor ce i-au mușcat din holde în vara fierbinte a anului 1941, în noaptea se mai aud gemetele celor care și-au pierdut viața în una dintre cele mai crâncene bătălii pentru eliberarea Basarabiei ocupată de sovietici în iunie 1940. Unul din veteranii războiului, Teodor Halic, președintele Asociației Cavalerilor Ordinului „Mihai Viteazul” din România, în iunie 1941, sublocotenent, combatant în ceea ce istoria numește „forțarea Prutului”, își amintea: „Cinci zile și șase nopți, într-un perimetru restrâns, s-au jertfit aici 2.457 de vieți. 1.020 dintre ei au fost înmormântați la

Țiganca, 928 - la Cania, 100 - la Stoenesti, 41 - în curtea bisericii de la Țiganca și mulți alții, câte 5-6 în alte gropi comune, în localitățile din preajma Țigăncii. N-o să uit cifrele astea niciodată: dealul era roșu și apa Prutului era roșie de sânge...”. Chiar și după decenii de la sfârșitul crâncenului măcel germano-sovietic, localnicii mai în vârstă povestea că „pământul a scos la iveală oasele înălbite, într-un ultim gest de chemare la memorie”.

Cimitirul de Onoare de la Țiganca, loc simbol al memoriei românești din Basarabia, a fost inaugurat inițial îndată după terminarea luptelor pe Capul de pod Țiganca, în toamna anului 1941. În perioada ocupației sovietice acesta a fost distrus, iar pe acel loc a fost amenajată... o fermă (!). După anul 2005, prin sprijinul statului român (Oficiul Național pentru Cultul Eroilor) și eforturile depuse pentru recuperarea memoriei istorice, cimitirul a fost resta-

urat și (re)inaugurat acum 20 de ani, la 1 iunie 2006. Aici sub cele 1200 de cruci ridicate în onoarea militarilor români odihnesc 1101 de soldați (cca 900 dintre ei sunt identificați), care s-au jertfit pentru dezrobirea Basarabiei în vara lui 1941 (acum 85 de ani). Localnicii, martori ai aceluși măcel sângeros, povestea că ostașii români împușcați au fost puși în substraturi, în 9 gropi comune.

Prin devotamentul și curajul lor, acești eroi au avut un rol esențial în păstrarea libertății și identității naționale, contribuind la obținerea independenței și realizarea unității statului român.

De aceea, de Ziua Eroilor gândul nostru se îndreaptă către toți cei care au luptat și s-au sacrificat pentru România. ÎPS Părinte Petru a vorbit cu emoție despre locurile copilăriei sale din sudul Moldovei, evocând atât bucuriile, cât și greutățile prin care a trecut Mitropolia Basarabiei după reactivare, exprimându-și profunda satisfacție pentru reamenajarea și îngrijirea Cimitirului de Onoare de la Țiganca, un loc simbol al memoriei românești din această parte a țării.

„De fiecare dată când revin aici, o fac cu emoție. Acest cimitir reprezintă o datorie împlinită față de înaintașii noștri”, a mărturisit Mitropolitul Petru, aducând un cuvânt de apreciere pentru dinamismul și lucrarea pastoral-misionară a Preasfințitului Veniamin în Episcopia Basarabiei de Sud. În cuvântul său, PS Veniamin a subliniat faptul că jertfa eroilor ne ajută să trăim și să păstrăm libertatea, să afirmăm valorile pentru care ei au murit. Ei au crezut în libertate și cu demnitate din țărână ne cheamă să fim responsabili pentru pacea și armonia din lume și pentru un viitor mai bun. Să nu ezitam a le vorbi copiilor, nepoților și strănepoților noștri despre jertfa, sacrificiul, devotamentul înaintașilor.

La eveniment au participat reprezentanți ai corpului diplomatic, ai autorităților publice locale și centrale - Excelența Sa, Cristian-Leon Țurcanu, Ambasadorul României în Republica Moldova, Gabriel Nicola, Consulul General al României la Cahul, Ghena Cojocaru, secretar de stat din cadrul Ministerului Apărării al Republicii Moldova, colonelul Ciprian Efimov, atașatul român al apărării, Alexandrin Moiseev, deputat în Guvernul României, precum și mulți locuitori ai satelor din raionul Cantemir, din raioanele vecine - vârstnici, elevi, copii, inclusiv de pe malul drept al Prutului.

În discursul său, Cristian-Leon Țurcanu a subliniat importanța

păstrării memoriei istorice și a respectului față de sacrificiul eroilor români. „Aici, memoria trecutului continuă să vorbească despre curaj, sacrificiu și respect pentru cei care au marcat destinul neamului românesc. Comemorarea de astăzi reconfirmă importanța păstrării memoriei istorice și a legăturilor profunde care unesc oamenii de pe ambele maluri ale Prutului, prin respect pentru trecut și pentru valorile împărtășite. Ziua Eroilor reprezintă nu doar un moment de comemorare, ci și o reafirmare a respectului pentru cei care au schimbat prin sacrificiul lor cursul istoriei și au lăsat generațiilor viitoare lecții despre curaj, responsabilitate și solidaritate”.

Ion DORU

CONCURSURI

Ministerul Educației și Cercetării cu sediul în mun. Chișinău, Casa Guvernului, Piața Marii Adunări Naționale nr.1, MD-2033, anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de **director al Instituției Publice Colegiul Tehnic Agricol din Soroca**.

Informațiile despre condițiile de participare la concurs pot fi accesate pe site-ul www.mec.gov.md.

Telefoane de contact: 022 233320, 022 233564.

Primăria satului Viișoara, raionul Edineț, anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de director al Casei de creație a copiilor. Dosarele de participare vor fi depuse la Primăria Viișoara în decurs de 30 zile din data publicării anunțului. Informațiile privind condițiile de desfășurare a concursului sunt afișate pe panoul informativ al primăriei și pe pagina web.

Telefon de contact: 0246-42-3-38; email: primariaviisoaraed@gmail.com

Primăria satului Viișoara, raionul Edineț, anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de director al Grădiniței-creșă „Garofița”. Dosarele de participare vor fi depuse la Primăria Viișoara în decurs de 30 zile din data publicării anunțului. Informațiile privind condițiile de desfășurare a concursului sunt afișate pe panoul informativ al Primăriei și pe pagina web.

Telefon de contact: 0246-42-3-38; email: primariaviisoaraed@gmail.com

Primăria satului Viișoara, raionul Edineț, anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de director al Școlii sportive pentru copii și juniori. Dosarele de participare vor fi depuse la Primăria Viișoara în decurs de 30 zile din data publicării anunțului. Informațiile privind condițiile de desfășurare a concursului sunt afișate pe panoul informativ al Primăriei și pe pagina web.

Telefon de contact: 0246-42-3-38; email: primariaviisoaraed@gmail.com

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 3114.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ȘEF ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Iulian Bogatu

REPORTER ▶ Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea

MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>